

บทสรุป

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเบื้องต้นเพื่อสำรวจสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานครู อันมีผลกระทบกระเทือนต่อสุขภาพจิตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางสังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล และเพื่อเปรียบเทียบสุขภาพจิตของครูจำแนกตามเพศ และอายุ เพศและประสบการณ์ในการสอน ส่วนความมุ่งหมายขั้นรองลงไปคือ เพื่อหาจำนวนครูที่มีความโน้มเอียงที่จะมีสุขภาพจิตไม่ดี

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยใช้วิธีสุ่ม (Random Sampling) ครูจากโรงเรียนชาย โรงเรียนหญิง และโรงเรียนสหศึกษาประเภทละหนึ่งโรงเรียนจากทุกอำเภอในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีทั้งหมด 392 คน

การรวบรวมข้อมูลรวบรวมด้วยแบบสำรวจสุขภาพจิตของครูที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวนข้อความในแบบสำรวจมี 90 ข้อ ซึ่งแต่ละข้อโดยผ่านการตัดสินของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านครุศาสตร์ และมีความสนใจเกี่ยวกับสุขภาพจิตในโรงเรียน จำนวน 5 ท่าน และจากการนำแบบสำรวจที่หาความเที่ยงตรงแล้วมาหาค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อถือได้ ปรากฏว่ามีค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อถือได้ 0.94 ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสำรวจด้วยตัวเองและส่งทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์และช่วงความเชื่อมั่นของค่าร้อยละของสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานครูในโรงเรียนอันมีผลกระทบกระเทือนต่อสุขภาพจิตของครู ทำการทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีตัวแปร 2 ตัว (Two Factorial Designs- Unequal Cell Frequencies) ถ้าตัวประกอบใดมีนัยสำคัญจะทดสอบความแตกต่างของตัวประกอบนั้นด้วยการทดสอบค่าที (t-Test) ส่วนการวิเคราะห์จำนวนครูที่มีความโน้มเอียงจะมีสุขภาพจิตไม่ดีขึ้นวิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ

๒ ๒
 ขอคนพบ

การวิจัยครั้งนี้ขอคนพบดังต่อไปนี้

1. สภาพการณ์ที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานครูในโรงเรียนที่มีความถี่สูงกว่า
 ช่วงในระดับค่าปกติ (รอยละ 11.12 ถึง 57.10) มี 8 ขอบจาก 90 ขอบในแบบสำรวจได้
 แก่ นักเรียนไม่กระตือรือร้นที่จะเรียน (57.39%) จำนวนนักเรียนในชั้นเรียนมากเกินไป
 (57.65%) นักเรียนทำงานไม่สะอาดเรียบร้อยและไม่รอบคอบ (58.67%) ครูได้รับเงิน
 เดือนน้อยไม่เพียงพอแก่การใช้จ่าย (58.92%) นักเรียนลอกการบ้านกัน (59.43%)
 นักเรียนที่ทำแบบฝึกหัดไม่ได้มักไม่ยอมตามครูและไม่ทำแบบฝึกหัดส่ง (60.71%) นักเรียน
 ไม่ส่งการบ้าน (60.96%) นักเรียนบางคนหยุดเรียนบ่อย ๆ (61.98%)

2. ผลการเปรียบเทียบคุณภาพจิตของครูปรากฏผลดังนี้คือ

2.1 ครูหญิงมีสุขภาพจิตดีกว่าครูชายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.2 ครูที่อยู่ในระดับช่วงอายุต่างก็มีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
 ที่ระดับ .05

2.3 ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนจำนวนปีต่างกันมีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.4 ปฏิกริยาร่วมระหว่างเพศและอายุไม่ปรากฏความมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.5 ปฏิกริยาร่วมระหว่างเพศและประสบการณ์ในการสอนไม่ปรากฏความ
 มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. ข้อค้นพบเกี่ยวกับจำนวนครูที่มีความโน้มเอียงที่จะมีสุขภาพจิตไม่ดี มีดังนี้

3.1 จำนวนครูที่มีความโน้มเอียงที่จะมีสุขภาพจิตไม่ดีมีจำนวนทั้งหมด รอยละ

42.86

3.2 จำนวนครูที่มีความโน้มเอียงที่จะมีสุขภาพจิตไม่ดีนั้นจำนวนครูชายมีมาก

กว่าครูหญิง

3.3 จำนวนครูที่มีความโน้มเอียงที่จะมีสุขภาพจิตไม่ดีตามระดับช่วงอายุต่าง ๆ นั้น จำนวนครูในช่วงอายุ 30 ถึง 34 ปี มีจำนวนมากกว่าระดับช่วงอายุอื่น

3.4 จำนวนครูที่มีความโน้มเอียงที่จะมีสุขภาพจิตไม่ดีตามประสบการณ์ในการสอนที่ช่วงปีต่าง ๆ นั้น จำนวนครูในช่วงที่มีประสบการณ์ในการสอน 11 ถึง 15 ปี มีจำนวนมากกว่าช่วงปีอื่น ๆ

การอภิปรายผลของการวิจัย

การสำรวจสุขภาพจิตของครูมัธยมศึกษาในสวนกลางโคสภาคการณที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานครูในโรงเรียน จำนวน 8 ข้อ (จากแบบสำรวจ 90 ข้อ) ซึ่งมีความดีในแต่ละข้อความสูงกว่าช่วงในระดับปกติที่ระดับความเชื่อมั่น 90% สภาพการณข้อหนึ่งใน 8 ข้อ ได้แก่ นักเรียนในชั้นเรียนมากเกินไป (57.65%) เป็นสภาพการณส่วนหนึ่งของรายการปัญหาที่ตรงกับที่ คาเพลน (Kaplan) และ โอเคีย (O'Dea)¹ ได้แสดงผลการวิจัยไว้คือ จำนวนนักเรียนในชั้นเรียนมากเกินไป (51%) และจากรายการสภาพการณที่เป็นปัญหาเป็นที่น่าสังเกตว่า ครูที่ตอบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครู และระหว่างครูกับผู้บริหารมีจำนวนไม่ถึง 50% และสภาพการณที่เป็นปัญหามากที่สุดที่ทำให้ครูไม่พอใจ คือนักเรียนบางคนหยุดเรียนบ่อย ๆ มีจำนวนความดี 61.98% ของจำนวนครูที่ตอบมาทั้งหมด ผลจากการเปรียบเทียบสุขภาพจิตของครูชายและครูหญิง ปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวนครูชายที่มีความโน้มเอียงที่จะมีสุขภาพจิตไม่ดีมีจำนวนมากกว่าครูหญิง ผลข้อนี้คานกับผลการสำรวจจำนวนคนไข้โรคประสาทที่มีอาชีพต่าง ๆ ของสมิท (Smith) และ ไฮทาวเออร์² (Hightower) ซึ่งได้แสดงว่าจำนวนคนไข้ที่เป็นครูหญิงมีมากกว่าครูชาย

¹Kaplan, and O'Dea, loc. cit.

²Smith, and Hightower, loc. cit.

และจากการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างของสมมุติฐานของการวิจัยทั้งห้าข้อ
ปรากฏผลว่า ยอมรับสมมุติฐานของการวิจัยเพียงข้อเดียวคือ สุขภาพจิตของครูชายแตกต่าง
กับสุขภาพจิตของครูหญิงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นอกนั้นปฏิเสธสมมุติฐานของการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจจะศึกษาค้นคว้าเรื่องสุขภาพจิตของครูต่อไปมีดังนี้

1. ควรจะได้ทำการวิจัยค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาเกี่ยว
กับการปฏิบัติงานครูอันเป็นผลกระทบกระเทือนต่อสุขภาพจิตของครู ทั้งนี้ สาเหตุอาจเนื่อง
จากครูและ/หรือนักเรียน เช่น ปฏิกริยาตอบสนองของนักเรียนที่ทำให้ครูไม่พอใจ สาเหตุ
อาจเนื่องมาจากนักเรียนมีภูมิหลังทางบ้านไม่ดี ความประพฤติส่วนตัวนักเรียนไม่ดี นักเรียน
ไม่สนใจวิชาที่ครูผู้นั้นสอน นักเรียนมีพื้นความรู้เดิมไม่ดีหรือนักเรียนไม่ชอบครูหรืออาจเนื่อง
จากเทคนิคการสอนของครูไม่ดี ครูไม่มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน ครูไม่ถนัดในวิชาที่สอน
หรือเนื้อหาและกิจกรรมในบทเรียนไม่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน เป็นต้น ทำให้นักเรียน
แสดงปฏิกริยาต่อต้าน การทราบสาเหตุจะช่วยให้สามารถแก้ไขปรับปรุงได้ถูกประเด็นยิ่งขึ้น

2. การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับครูอาจทำได้โดยวิธีศึกษาเฉพาะกรณี (case study)

3. ควรจะได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลาย ๆ วิธีประกอบกัน เช่น อาจจะใช้ทั้ง
แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ หรือใช้การสัมภาษณ์และ/หรือการสังเกตการณ์ เป็นต้น เพื่อ
จะได้ข้อมูลที่เที่ยงตรงยิ่งขึ้น

4. ควรจะได้ทำการวิจัยสำรวจสภาพจิตของครูโรงเรียนราษฎร์ ครูฝ่ายบริหารและครูฝ่ายอื่น ๆ เป็นต้น
5. ควรจะได้ทำการวิจัยสำรวจสภาพจิตของนักเรียนพร้อมทั้งหาสาเหตุเพื่อปรับปรุงแก้ไข
6. ควรจะได้สร้างแบบทดสอบมาตรฐานสำหรับทดสอบสภาพจิตของครูไทยขึ้น
7. ควรจะได้สร้างแบบสำรวจสภาพจิตที่มีเนื้อหากว้างขวางขึ้นเพื่อให้ครอบคลุมถึงสภาพครอบครัว ชีวิตสมรส สุขภาพทางกายของครู อันเป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อสภาพจิตของครูไทย
8. ควรจะได้สำรวจถึงสภาพจิตของบุคคลในอาชีพต่าง ๆ ในประเทศไทยเปรียบเทียบกับวิชาชีพครู